

METHODOLOGISCHE NOTA

CRB 2017-2358

De aggregatie van de vooruitzichten met
betrekking tot de uurloonkosten

CCE
Conseil Central de l'Economie
Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
CRB

Methodologische nota

De aggregatie van de vooruitzichten met betrekking tot de uurloonkosten

Inhoudsopgave

1. Kader.....	3
2. Belangrijkste wijzigingen die in 2017 werden aangebracht aan de wet van 1996	4
3. Beschikbare bronnen voor de vooruitzichten m.b.t. de ontwikkeling van de ULK.....	5
4. Keuze van de methode voor de aggregatie van de vooruitzichten	7
4.1 Implicaties van de verschillende soorten voorspellingsfouten, in functie van het al dan niet bestaan van een historische loonkostenhandicap.....	7
4.2 Effecten van verschillende aggregatiemethoden op de voorspellingsfouten en dus op de implicaties ervan	9

Lijst tabellen

Tabel 4-1: Implicaties van de bij aanvang van het IPA gemaakte voorspellingsfouten voor de situatie aan het einde van het IPA	8
Tabel 4-2: Totale voorspellingsfout volgens de aggregatiemethode voor het IPA 2015-2016	10

1. Kader

Artikel 5 van de wet van 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen schrijft voor dat het secretariaat van de CRB jaarlijks een Technisch verslag over de maximaal beschikbare marge voor de loonkostenontwikkeling uitbrengt. In de jaren waarin een interprofessioneel akkoord (IPA) wordt gesloten, moeten het Technisch verslag en de andere verslagen die het secretariaat van de CRB uitbrengt in het kader van de wet van 1996 als basis dienen voor de vaststelling van de maximale marge in het IPA (art. 6). Tussen twee IPA's schrijft de wet een tussentijdse monitoring voor, die moet bepalen of de loonkostenontwikkeling in België vergelijkbaar is met die in de referentielanden (art. 11, 12 en 13).

Er zij aan herinnerd dat de berekening van de maximaal beschikbare marge gedeeltelijk steunt op macro-economische vooruitzichten met een tijdshorizon tot twee jaar. Dat geldt voor de vooruitzichten inzake de automatische indexering van de lonen in de privésector in België volgens de verwachte ontwikkeling van het afgevlakte gezondheidsindexcijfer en de manier waarop de lonen in de verschillende paritaire comités worden geïndexeerd. Dat geldt eveneens voor de vooruitzichten m.b.t. de uurloonkostenontwikkeling in de privésector in de referentielanden.

Tot in 2017 schreef de wet uitdrukkelijk voor dat de OESO-gegevens als basis dienen voor de vooruitzichten inzake de loonkostenontwikkeling. Om het risico van voorspellingsfouten, die kunnen leiden tot een loondrift in België, tot een minimum te beperken, werd het vooruitzicht van de OESO m.b.t. de ontwikkeling in de referentielanden vergeleken met de vooruitzichten van verschillende instellingen (nationale instituten voor de statistiek, Europese Commissie, nationale centrale banken). Voor elk land werd dan het vooruitzicht van de OESO gecorrigeerd voor het verschil tussen dat vooruitzicht en het vooruitzicht van de instelling die de laagste loonkostenontwikkeling in het vooruitzicht stelde, waarbij dat verschil een soort van veiligheidsmarge vormde (cf. CCE 2015-2647).

De herziening van de wet van 1996 door de wet van 19 maart 2017 schrijft voortaan voor dat het secretariaat van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven in de jaren waarin een IPA wordt gesloten één enkel cijfer voor de maximaal beschikbare marge levert. Tot dan schreef de wet voor dat het Technisch verslag een reeks cijfers verstrekke aan de sociale gesprekspartners, die op basis daarvan de maximale marge bepaalden. Het secretariaat produceerde dus geen maximaal beschikbare marge.

Bovendien werd door de herziening de expliciete verwijzing naar het OESO-vooruitzicht als basis voor de berekening van de maximaal beschikbare marge geschrapt. Voortaan schrijft de wet voor dat *“voor de loonsverhoging in België en in de referentielidstaten wordt uitgegaan van de gegevens en de vooruitzichten van het Instituut voor de Nationale Rekeningen en van de beschikbare nationale en internationale officiële bronnen”* (art. 2). De wet preciseert echter niet hoe die verschillende vooruitzichten moeten worden gebruikt om de maximaal beschikbare marge te berekenen.

Deze nota heeft dan ook tot doel de verschillende mogelijke methoden voor de aggregatie van de vooruitzichten en de gevolgen daarvan voor te stellen in het licht van de nieuwe elementen die door de hervorming van de wet van 1996 werden ingevoerd. Ten eerste wordt in de nota herinnerd aan deze nieuwe elementen en aan de verschillende bronnen die beschikbaar zijn voor de vooruitzichten. In een tweede stap worden de verschillende technische modaliteiten voor het gebruik van deze vooruitzichten gepresenteerd.

2. Belangrijkste wijzigingen die in 2017 werden aangebracht aan de wet van 1996

Dit punt is bedoeld om kort te herinneren aan de nieuwe elementen die in de wet van 1996 werden ingevoerd. Het is belangrijk deze nieuwe mechanismen in gedachten te hebben tijdens de keuze van de aggregatiemethode. Zoals wordt uitgelegd in de nota CRB 2016-2656, voert de wet de volgende nieuwe elementen in:

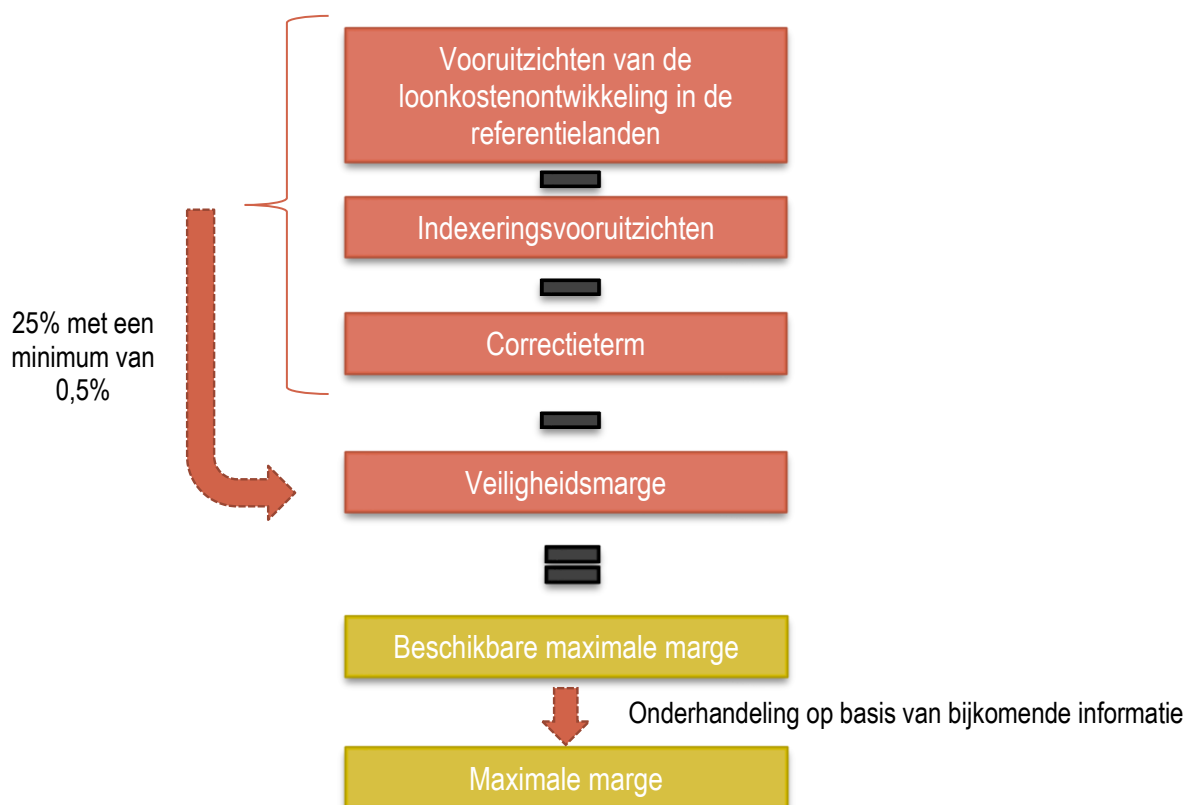
Een **preventief mechanisme**: om een groei van de loonkostenhandicap als gevolg van een voorspellingsfout (betreffende de indexering of de loonontwikkeling in de buurlanden) te vermijden, wordt een veiligheidsmarge toegepast. Die laatste is gelijk aan 25 % van de resterende marge na aftrek van het indexeringsvoorzicht en de correctieterm, met een minimum van 0,5%. Deze veiligheidsmarge mag enkel een preventieve functie hebben en mag dus in geen geval dienen om de loonkostenhandicap te verminderen, noch om de historische loonkostenhandicap te corrigeren (zie hieronder). Om die reden schrijft de wet voor dat, indien deze veiligheidsmarge volledig of gedeeltelijk ongebruikt blijft (m.a.w. indien de fout in het voorzicht over de ontwikkeling van de uurloonkosten in de referentielanden en van de indexering negatief is, nul bedraagt of positief, maar lager dan de veiligheidsmarge is), ze de volgende maximaal beschikbare marge verhoogt en dus naar de werknemers terugvloeit via de correctieterm van het volgende IPA.

Een **correctiemechanisme**: tijdens de vaststelling van de maximaal beschikbare marge wordt niet langer enkel rekening gehouden met de loonontwikkelingsvoorzichten in de referentielanden voor de twee volgende jaren, maar ook met het verleden (de loonkostenhandicap sinds 1996) via de correctieterm. Op deze manier wordt elke eventuele positieve loonkostenhandicap (minus de ongebruikte veiligheidsmarge van het vorige IPA) automatisch gecorrigeerd, terwijl met de wet van 1996 over deze correctie moest worden beslist tijdens de interprofessionele onderhandelingen. Indien voorts de historische loonkostenhandicap werd weggewerkt (zie hieronder), dan zal elke negatieve loonkostenhandicap ook automatisch worden gecorrigeerd door de maximaal beschikbare marge tijdens het volgende IPA te verhogen.

De **correctie van de historische loonkostenhandicap** (die door de sociale gesprekspartners binnen de CRB moet worden bepaald) via een minder snelle loonkostenontwikkeling in België dan in de buurlanden: indien de historische loonkostenhandicap niet werd weggewerkt, wordt slechts een deel van de negatieve loonkostenhandicap teruggegeven aan de werknemers door de maximaal beschikbare marge tijdens het volgende IPA te verhogen. De rest dient om de historische loonkostenhandicap te corrigeren.

Het niet in aanmerking nemen van de verminderingen van de sociale werkgeversbijdragen uit de taxshift voor de berekening van de loonkostenhandicap sinds 1996, die wordt gebruikt om de correctieterm te berekenen. De bedoeling hiervan is te vermijden dat deze lastenverlagingen via de mechanismen van de wet leiden tot een toekomstige stijging van de brutolonen. Bovendien wordt, in aanwezigheid van een historische loonkostenhandicap, bij de berekening van de loonkostenhandicap ook geen rekening gehouden met (minstens) de helft van de toekomstige verminderingen van de werkgeversbijdragen waarover na of bovenop de verminderingen in het kader van de taxshift wordt beslist.

Figuur 2-1: De verschillende stappen van de berekening van de maximale marge

Bron: secretariaat

3. Beschikbare bronnen voor de vooruitzichten m.b.t. de ontwikkeling van de ULK

In de referentielanden

Traditioneel beschikt het secretariaat over vier bronnen van vooruitzichten m.b.t. de ontwikkeling van de uurloonkosten (ULK). Dit zijn de nationale instituten voor de statistiek (NIS)¹, de nationale centrale banken, de Europese Commissie (EC) en de OESO (zie nota CRB 2015-2647 voor meer details over de variabelen die in deze verschillende bronnen worden gerapporteerd en de manier waarop het secretariaat ze gebruikt).

Soms zijn er minder bronnen per land voor de vooruitzichten voor t, enerzijds en voor t+1 en t+2, anderzijds, omdat sommige bronnen onbruikbaar zijn.

¹ Dit zijn de Joint Economic Forecast voor Duitsland, het Projet de Loi de Finance de la DG Trésor voor Frankrijk en de Macro Economische Verkenning van het Centraal Planbureau voor Nederland.

De cijfers van de verschillende instellingen over de ontwikkeling van de ULK voor het jaar t (d.w.z. het jaar aan het einde waarvan het secretariaat zijn Technisch verslag publiceert) zijn in feite deels gebaseerd op waarnemingen en deels op vooruitzichten. Afhankelijk van het tijdstip van publicatie houden zij meer of minder rekening met waargenomen gegevens van de nationale boekhouding (bv. 1 of 2 kwartalen). Logischerwijs geeft het secretariaat de voorkeur aan cijfers die op meer waarnemingen steunen.

Wat de vooruitzichten voor $t+1$ en $t+2$ betreft², kunnen sommige bronnen lacunes bevatten. Het *Projet de Loi de Finance* van 2016 in Frankrijk (dat werd gebruikt in het kader van het Technisch verslag van 2016) verstrekke bijvoorbeeld wel een vooruitzicht m.b.t. de ontwikkeling van de ULK voor 2017, maar niet voor 2018, wat deze bron feitelijk onbruikbaar maakte.

Vervolgens verwijderd het secretariaat de vooruitzichten die niet langer actueel zijn. Zo worden bijvoorbeeld de vooruitzichten verwijderd die, wegens het tijdstip van publicatie, geen rekening houden met de recentste genomen beslissingen die een effect kunnen hebben op de ontwikkeling van de ULK over een periode van één of twee jaar (bv. loonbevrozing, verhoging van het minimumloon enz.). Een ander voorbeeld: de vooruitzichten van de EC inzake de ontwikkeling van de ULK in Frankrijk in 2016 hielden, wegens het tijdstip van publicatie, geen rekening met de belangrijke herziening van de loonmassa in de Franse nationale rekeningen in 2016. Dit vooruitzicht werd bijgevolg uitgesloten.

Samengevat beschikken we voor elk land over maximaal vier verschillende bronnen voor de vooruitzichten m.b.t. de ontwikkeling van de ULK in t en in de twee jaren die worden bestreken door het IPA ($t+1$ en $t+2$).

Voor België

Tijdens de even jaren, d.w.z. de jaren van een IPA, hebben we, wat België betreft, enkel de vooruitzichten m.b.t. de ontwikkeling van de ULK voor het jaar t nodig om de loonkostenhandicap sinds 1996 te meten, die dient om de correctieterm te berekenen. Voor de berekening van de maximaal beschikbare marge zijn immers geen vooruitzichten met een tijdshorizon van $t+2$ voor België vereist. Tijdens de oneven jaren hebben we net als voor de referentielanden vooruitzichten met een tijdshorizon van $t+1$ nodig, d.w.z. tot aan het einde van de periode die door het IPA wordt bestreken. De wet schrijft immers in de artikelen 5, §4, 11 en 12 een monitoring van de ontwikkeling van de ULK tijdens het IPA voor, met correctiemechanismen indien aan het einde van het eerste jaar van het IPA blijkt dat de ontwikkeling van de ULK hoger is dan gemiddeld in de referentielanden.

Aangezien de vooruitzichten met betrekking tot de ULK ex ante moeten worden geneutraliseerd voor de lastenverlagingen waartoe in het kader van de taxshift werd besloten³, moeten de bronnen het mogelijk maken een onderscheid te maken tussen de verschillende factoren die aan de verwachte stijging van de ULK ten grondslag liggen (indexering, wage drift, veranderingen in werkgeversbijdragen). In 2016 voldeden alleen de vooruitzichten van de NBB en van het FPB aan die voorwaarde.

² Dit is de periode die wordt bestreken door een IPA.

³ En potentieel voor de helft van de toekomstige lastenverlagingen als er nog steeds sprake was van een historische loonkostenhandicap.

Geen mix van bronnen

Ter herinnering: het secretariaat is er voorstander van om bij de keuze van de vooruitzichten te zorgen voor coherente bronnen voor t+1 en t+2, d.w.z. te kiezen voor een enkele bron of dezelfde reeks bronnen per land. Op die manier wordt rekening gehouden met het feit dat de gebruikte modellen en de conjunctuurscenario's op het gebied van inflatie, groei en werkloosheidsgraad van bron tot bron voor de gehele periode kunnen verschillen.

De bron of de reeks van bronnen voor de vooruitzichten in t mogen daarentegen verschillen van de bronnen die worden gebruikt vanaf t+1. Het is immers zo dat t ten dele gebaseerd is op waarnemingen, die worden aangevuld door voor de niet-waargenomen kwartalen een extrapolatie toe te passen of door te steunen op andere gegevens, die van hun kant worden waargenomen op het moment waarop de oefening wordt gedaan (bv. de inflatie). Vanaf t+1 is het werkelijk de bedoeling naar de toekomst te kijken en op dat moment zijn de vooruitzichten dan ook gebaseerd op een scenario betreffende de periode in haar geheel.

4. Keuze van de methode voor de aggregatie van de vooruitzichten

We moeten bijgevolg een manier bepalen om de vooruitzichten te aggregeren na eliminatie van die welke niet langer relevant blijken te zijn, en zonder daarbij de bronnen tussen t+1 en t+2 te mengen.

Samenvattend kan worden gesteld dat de aggregatiemethode van invloed is op de voorspellingsfouten en dat voorspellingsfouten de kans op een negatieve of positieve loonkostenhandicap beïnvloeden. Een negatieve loonkostenhandicap als gevolg van voorspellingsfouten (die m.a.w. niet te wijten is aan de veiligheidsmarge) impliceert een automatische correctie van de historische loonkostenhandicap, als die er is, terwijl een positieve loonkostenhandicap potentieel een ingreep van de regering in de loononderhandelingen impliceert. Daarom moet bij de keuze van de aggregatiemethode rekening worden gehouden met al deze gevolgen.

We beginnen dan ook met een voorstelling van de impact van de voorspellingsfouten op de kans dat zich een negatieve of positieve loonkostenhandicap voordoet, rekening houdend met de nieuwe veiligheidsmarge die door de wet werd ingevoerd. Vervolgens preciseren we hoe de aggregatiemethode van invloed is op voorspellingsfouten, en dus op de gevolgen daarvan.

4.1 Implicaties van de verschillende soorten voorspellingsfouten, in functie van het al dan niet bestaan van een historische loonkostenhandicap

Indien er geen historische loonkostenhandicap bestaat, impliceren de in de wet voorgeschreven mechanismen dat de voorspellingsfouten, ongeacht of ze positief of negatief zijn⁴, op lange termijn automatisch en integraal zullen worden gecompenseerd via de correctieterm in de maximaal beschikbare marge van het volgende IPA. Een negatieve voorspellingsfout resulteert in een negatieve loonkostenhandicap, die wordt gecompenseerd door een opwaartse correctie van de maximaal

⁴ Een positieve voorspellingsfout is het gevolg van een lager dan verwachte loonstijging in de referentielanden en/of een hoger dan verwachte indexering. Als de positieve voorspellingsfout groter is dan de veiligheidsmarge, leidt dit tot de vorming van een positieve loonkostenhandicap. Omgekeerd is een negatieve voorspellingsfout het gevolg van een hoger dan verwachte loonstijging in de referentielanden en/of een lager dan verwachte indexering. Een negatieve voorspellingsfout resulteert normaal gesproken in de vorming van een negatieve loonkostenhandicap (indien deze niet wordt gecompenseerd door een positief structureffect).

beschikbare marge van het volgende IPA. Een positieve voorspellingsfout die groter is dan de veiligheidsmarge resulteert in een positieve loonkostenhandicap, die wordt gecompenseerd door een neerwaartse correctie van de maximaal beschikbare marge die de volgende keer beschikbaar is⁵. De volledige correctie van de positieve loonkostenhandicap is echter maar in zoverre gewaarborgd dat er voldoende marge is tijdens het volgende IPA (d.w.z. als deze handicap niet groter is dan het verschil tussen het vooruitzicht voor het gemiddelde van de buurlanden en de indexeringsprognose). Indien dit niet het geval is, bepaalt de wet dat de regering kan ingrijpen om de loonkostenhandicap te corrigeren.

Indien er een historische loonkostenhandicap bestaat, wordt in geval van een negatieve voorspellingsfout (ten minste) de helft van de daaruit voortvloeiende negatieve loonkostenhandicap⁶ automatisch gebruikt om de historische loonkostenhandicap te corrigeren en verhoogt die de volgende maximaal beschikbare marge dus niet. Met andere woorden, slechts de helft van deze negatieve loonkostenhandicap wordt aan de werknemers teruggegeven. Sterk positieve voorspellingsfouten hebben hetzelfde effect als wanneer er geen historische loonkostenhandicap bestaat.

Samengevat: indien er geen historische loonkostenhandicap bestaat, is het optreden van positieve of negatieve voorspellingsfouten dus neutraal in termen van loonontwikkeling ten opzichte van de referentielanden op lange termijn, maar vergroten te sterk positieve voorspellingsfouten (d.w.z. hoger dan de veiligheidsmarge) het risico op ingrijpen vanwege de regering. In geval van een historische loonkostenhandicap hebben sterk positieve voorspellingsfouten hetzelfde effect, maar impliceren negatieve voorspellingsfouten een automatische correctie van de historische loonkostenhandicap.

Laat ons dit even illustreren. We gaan uit van een situatie waarin bij de vaststelling van de maximaal beschikbare marge de historische loonkostenhandicap positief is, de sinds 1996 berekende loonkostenhandicap nul bedraagt en de veiligheidsmarge 0,5%. Aangezien de loonkostenhandicap nul bedraagt, zal alleen de voorspellingsfout die werd gemaakt aan het begin van het IPA de gegevens van het probleem⁷ aan het einde van het IPA beïnvloeden. Met andere woorden, alleen de voorspellingsfout, waarvan de keuze van de aggregatiemethode de waarschijnlijkheid van omvang en richting beïnvloedt, zal bepalen wat er dan gebeurt.

Tabel 4-1: Implicaties van de bij aanvang van het IPA gemaakte voorspellingsfouten voor de situatie aan het einde van het IPA

Voorspellingsfout	Loonkostenhandicap	Correctieterm	Correctie van de historische loonkostenhandicap
0,5% < VF	0 < LH Risico van ingreep regering	CT = LH	geen enkele, want de LH is positief
0 < VF < 0,5%	-0,5% < LH < 0	CT = ongebruikte VM. De VM wordt gedeeltelijk gebruikt.	geen enkele, want de negatieve LH is volledig afkomstig van de VM
VF < 0	LH < -0,5 %	50 % van de negatieve LH die niet afkomstig is van de VM min de VM. De VM wordt helemaal niet gebruikt en vloeit bijgevolg volledig terug naar de werknemers.	50 % van de negatieve LH die niet afkomstig is van de VM

Noot: VF = voorspellingsfout gemaakt aan het begin van het IPA; LH = loonkostenhandicap sinds 1996 aan het einde van het IPA; CT = correctieterm aan het einde van het IPA; VM = veiligheidsmarge

Bron: eigen berekeningen

⁵ Er zij op gewezen dat een voorspellingsfout die nul bedraagt of een voorspellingsfout die positief is, maar kleiner dan de veiligheidsmarge, ook leidt tot een negatieve loonkostenhandicap en automatisch zal worden gecompenseerd door een verhoging van de maximaal beschikbare marge, door het feit dat de ongebruikte veiligheidsmarge wordt teruggegeven aan de werknemers.

⁶ Met andere woorden, de helft van de negatieve loonkostenhandicap die niet afkomstig is van de veiligheidsmarge.

⁷ Loonkostenhandicap sinds 1996, correctieterm en correctie van de historische loonkostenhandicap.

In Tabel 4-1 stellen we vast dat met een voorspellingsfout tussen 0% en 0,5% het risico op regeringsingrijpen kan worden vermeden, terwijl het proces van correctie van een eventuele historische loonkostenhandicap niet automatisch wordt gemaakt.

4.2 Effecten van verschillende aggregatiemethoden op de voorspellingsfouten en dus op de implicaties ervan

In deze context zal de keuze van de methode voor de aggregatie van de vooruitzichten die wordt gebruikt om de maximaal beschikbare marge te berekenen, van invloed zijn op de omvang en het type van voorspellingsfouten, en bijgevolg ook op het min of meer automatische karakter van de correctie van de historische loonkostenhandicap, alsook op het risico op ingrijpen van de regering.

Er zij aan herinnerd dat de sociale gesprekspartners hebben beslist definitief overeenstemming te bereiken over de keuze van de manier waarop de verschillende beschikbare vooruitzichten worden geaggregeerd. Het secretariaat zal aldus dezelfde methodologie volgen voor de toekomstige Technische verslagen.

De laagste vooruitzichten

Door de laagste voorspellingen te nemen, vermindert de kans op positieve voorspellingfouten en dus ook de kans op een positieve loonkostenhandicap die later potentieel tot een ingreep vanwege de regering zou kunnen leiden. Omgekeerd verhoogt het gebruik van de laagste vooruitzichten de waarschijnlijkheid van negatieve voorspellingsfouten, en dus een sterk negatieve loonkostenhandicap, wat een automatische correctie van de historische loonkostenhandicap impliceert.

Er zij aan herinnerd dat in de Technische verslagen van 2014 en 2015 het OESO-voorzicht voor elk land werd gecorrigeerd voor het verschil tussen dat voorzicht en het laagste voorzicht, waarbij dat verschil een soort veiligheidsmarge vormde. Op basis hiervan werd vervolgens het voorzicht m.b.t. de ontwikkeling van de ULK voor het (gewogen) gemiddelde van de drie referentielanden berekend.

In tegenstelling tot de vorige versie (vóór 2017) van de wet van 1996 voorziet de "nieuwe versie" nu echter in een veiligheidsmarge om een loondrift als gevolg van voorspellingsfouten te voorkomen.

De hoogste vooruitzichten

Door de hoogste vooruitzichten te nemen, verkleinen we de kans op negatieve voorspellingsfouten, en dus de kans op een negatieve loonkostenhandicap die een automatische correctie van de historische loonkostenhandicap impliceert. Omgekeerd verhoogt het gebruik van de hoogste vooruitzichten de waarschijnlijkheid van sterk positieve voorspellingsfouten en dus de kans op een positieve loonkostenhandicap die tot een ingreep van de regering kan leiden (indien de macro-economische context het niet mogelijk maakt deze positieve loonkostenhandicap tijdens het volgende IPA te corrigeren).

De centrale vooruitzichten

Als we voorspellingsfouten willen hebben die noch te hoog zijn, om het risico van een ingreep van de regering uit te sluiten, noch te laag, om te voorkomen dat de correctie van de historische loonkostenhandicap automatisch wordt uitgevoerd, bestaat de oplossing erin:

Als er twee bronnen beschikbaar zijn, het rekenkundige gemiddelde van de twee te nemen

Als er drie bronnen beschikbaar zijn, de mediaan van de drie te nemen (om de extremen te temperen)

Als er vier bronnen beschikbaar zijn, het gemiddelde van de twee centrale bronnen te nemen (na het laagste en het hoogste vooruitzicht te hebben uitgesloten)

Dezelfde logica is van toepassing voor de aggregatie van de vooruitzichten voor t.

In de jaren van een IPA wordt gesloten, en waarin een vooruitzicht moet worden gemaakt voor t, t+1 en t+2, wordt deze procedure afzonderlijk toegepast voor t, enerzijds en voor t+1 en t+2, anderzijds.

In de tussenliggende jaren, waarin een vooruitzicht voor t en t+1 moet worden gemaakt, wordt deze procedure afzonderlijk toegepast voor t, enerzijds en voor t+1, anderzijds.

Het is interessant elke aggregatiemethode toe te passen door gebruik te maken van de vooruitzichten van de voorafgaande jaren. We kennen nu immers de werkelijke ontwikkelingen van de loonkosten in de referentielanden voor die jaren. Dit maakt het mogelijk de voorspellingsfout te berekenen die we zouden hebben gemaakt door gebruik te maken van de ene of de andere methode, en maakt het bijgevolg mogelijk het effect van de keuze van deze methode te simuleren op de gevolgen die de nieuwe versie van de wet van 1996 voorziet. Met het oog op de methodologische samenhang en rekening houdend met de beschikbaarheid van gegevens kan deze simulatie enkel worden gemaakt voor het IPA 2015-2016.

Tabel 4-2: Totale voorspellingsfout volgens de aggregatiemethode voor het IPA 2015-2016

Aggregatiemethode	Laagste vooruitzichten		Hoogste vooruitzichten		Centrale vooruitzichten*	
	2015-2016		2015-2016		2015-2016	
IPA	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Jaar						
Gem. referentielanden ex ante	2,0%	2,2%	2,7%	2,4%		
		4,2%		5,2%		4,7%
Gem. referentielanden ex post	1,6%	3,3%	1,6%	3,3%	1,6%	3,3%
		4,9%		4,9%		4,9%
Voorspellingsfout Gem-3		-0,7%		0,2%		-0,3%
Indexering ex ante	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
		0,3%		0,3%		0,3%
Indexering ex post	0,1%	0,6%	0,1%	0,6%	0,1%	0,6%
		0,7%		0,7%		0,7%
Voorspellingsfout indexering		-0,4%		-0,4%		-0,4%
Totale voorspellingsfout		-0,4%		0,6%		0,1%

*Indien 2 bronnen per land: gebruik van het gemiddelde. Indien 3 bronnen per land: gebruik van de mediaan.

Bron: eigen berekeningen

We stellen in Tabel 4-2 vast dat het gebruik van de laagste vooruitzichten zou hebben geleid tot een negatieve voorspellingsfout, en bijgevolg tot een daling van de loonkostenhandicap sinds 1996 in de loop van het IPA. Als deze bij het begin van het IPA 0 had bedragen, zou dit hebben geleid tot een automatische correctie van de historische loonkostenhandicap (uiteraard indien er een historische handicap bestaat). Het gebruik van de hoogste vooruitzichten zou hebben geresulteerd in een vergroting van de loonkostenhandicap sinds 1996 in de loop van het IPA, wat potentieel een ingreep van de regering impliceert. Tot slot zou het gebruik van de centrale vooruitzichten noch een automatische correctie van de historische loonkostenhandicap, noch een ingreep van de regering tot gevolg hebben gehad.

Samengevat: als de gesprekspartners wensen dat de aggregatiemethode niet systematisch leidt tot een correctie van de historische loonkostenhandicap, of omgekeerd niet systematisch leidt tot de vorming van een positieve loonkostenhandicap, dan is het noodzakelijk voor elk land de centrale vooruitzichten te nemen.